

A KATHOLIKUS VILÁG KÖNYVEI

A Csiksomlyói Kegyszobor Története.

Írta: P. Boros Fortunát dr. ferencrendi pap.

4. füzet.

Ára 6 L.

Olcsó és hasznos füzetek jelentek meg
A Katolikus Világ Könyvei
cimű sorozatban, melyekből sokat lehet tanulni.

Első füzet: *Az első segélynyújtás alapismeretei* Dr. Scheitz Vilmos volt főorvostól, aki oly szépen, egyszerűen és alaposan megírja, hogyan kell sérüléseknél, sebesüléseknél, vérzéseknél, stb. szerencsétlenül járt embertársainknak megadni az első segélyt, ha nincs orvos kéznél.

Második füzet: *Az Oltáriszentség-ről* szól, melyben Molnár Miklós plebános szerető lélekkel beszél Szentegyházunk legnagyobb kincséről.

Harmadik füzet: *Szent Erzsébet élete és halála*, írta P. Jánosy Béla. Ennek a kedves Szentnek az életrajzát százszor is elolvashatjuk s mégse unjuk meg.

Negyedik füzet: *A csiksomlyói kegyszobor története*. Ezt P. Boros Fortunát dr. írta meg, aki sok könyvtárban utána nézett, hogy a régiek mit jegyeztek fel e csodás szoborról.

Ötödik füzet: *Földmivelő gazdák útmutatója*. A tudós szerző dr. Szentkirályi Ákos ezen füzetben a saját és több okos gazda hosszú évek tapasztalata alapján különféle mezőgazdasági kérdésben jó tanácsot ad.

Hatodik füzet: *Katolikus házasság könyve*. Schilgen Hardy S. J. német jezsuita nyomán magyarra átdolgozta Szász József róm. kat. főgimn. tanár.

Hetedik füzet: *Sok föld kell-e az embernek?* A nagy orosz író gróf Tolsztoj Leo egyik roppant érdekes elbeszélését orosz eredetiből magyar nyelvre fordította Jaklovszky Dénes tanár.

Nyolcadik füzet: *Fajunk veszedelme*. Írta dr. P. Boros Fortunát; a székely fajvédelem kiáltó útmutatója. Minden plebánián, iskolában és gazdakörben hangozan kell felolvasni és közösen tárgyalni, akkor a nemes székely vér tiszta marad.

A Csiksomlyói Kegyszobor Története.

Írta :

P. Boros Fortunát.

O. F. M.

Harmadik kiadás.

Szent Bonaventura Könyvnyomda nyomása Cluj, 1938.

A rendi előjáróság 261 - 1938
és az Egyházmegyei Főhatóság
540—1938 sz. jóváhagyásával.

Kiadótulajdonos: Szent Bonaven-
tura könyvnyomda. Megrendelhető
A Hírnök és Katolikus Világ kiadó-
hivatalában Cluj, Strada Francis-
canilor No. 1.

CSIKSOMLYÓ

egy csendes, kis falucska a Kissomlyó hegy lábánál. Alig négy-öt házból áll a ferenc-rendi kolostor és templom gazdasági épületeivel; a régi Székház épület a kolostorral szemben, melyet jelenleg kultúrháznak akarnak berendezni és a régi képzőintézet, jelenleg Árvaház, mert a többi házak vagy Várdotfalvához, vagy Csobotfalvához tartoznak. Amily kicsiny ez a kegyhely fekvésében és csendes az év legnagyobb részében, ép oly jelentékeny a Székelyföld és a székely nép történetében. A székely népnek szíve, lelke, vágya és minden epedése: legalább egyszer elmenni Csiksomlyóra és leborulni a csodatevő Mária-szobor lábai előtt, hogy ott elsírja bánatát, kiöntse keservét s letegye elviselhetetlennek látszó terhét. Az emberek ellenállhatatlan vágygal, terhelt lélekkel szoktak oda sietni, honnan megkönnyebbült lélekkel, de nehéz szívvel távoznak. Sok könnyet sírtak el itt és sok fájdalom enyhült meg, azért oly kedves ez a hely. És hátha még az el nem sírt könnyek is beszélni tudnának?

Csiksomlyó nem volt mindig oly csendes,

magára hagyott, mint most, mikor csak a nagyobb Mária-ünnepek alkalmával élénkül meg és főkép Pünkösöd szombatján és napján ölt tábor jellegét.

Régebben, az év legnagyobb részében élénk gyermekzsivaj, nagyratörő ifjak pajkos jókedve törte meg a csendet, mert Csiksomlyón nemcsak a bűnösök találtak menedékre; a betegek gyógyforrásra; a szomorúak vigasztalásra s nemcsak a vigadozók öröme fokozódott, hanem ez a hely vala a Székelyföld és a székely nép legszebb virágos kertje, mert itt pattantak ki a legszebb rózsák, itt illatoztak kibeszélhetetlen pompában a leggyönyörűbb virágok, — amíg Csik, Gyergyó, Kászón és Háromszék ideküldötte ifjuságát. E gyermekkertnek királynője a *csiksomlyói segítő Mária* volt. Minden szeptember hónapban négy századon keresztül a székely ifjak százai gyülekeztek ide, hogy a tudománnyal magukba szívják az édes anyaföld szeretetét, a hitnek nagyrabecsülését s azért Csiksomlyó egy zsongó méhkasához hasonlított, melynek zümmögő kis lakói nemcsak édes mézet gyűjtögettek, hanem minden esztendőben új rajokat bocsátottak ki, hogy a jó székely népnek vezetői, szellemi támaszai legyenek. A csiki, gyergyói és kászoni katolikusoknak két ősi intézete állott itt: a gimnázium és a tanítóképző. Kezdetben mind a kettő a ferencrendi atyák alapításában vagy szervezésében és ve-

Csiksomlyói búcsujáróhely.

zetése alatt. A mult század végén az egyházmegyei hatóság kezére került.

Az új idők szele nem is oly régen e két intézetet Somlyóról Csikszerezdába sodorta. A csodatevő szobor arca bizonyára, mint oly sokszor a multban, most is el-elszomorodik, mert mind a két intézet jövője fölött sűrű felhők keringenek.

A régi gimnázium épületében ma árvákat nevelnek az irgalmas nénék; a tanítóképző-intézetet pedig kulturintézetté alakították át s a jövő reményeivel csak magában az ősi kolostorban találkozunk, mert 1918 óta itt van az erdélyi ferencrendiek kisebb papnevelője. Ha a nevezett intézetek nem is forrottak volna annyira a székekelyek lelkéhez s nem emelték volna annyira a falucska tekintélyét, ez akkor sem vesztett volna semmit hirnevéből, mert tulajdonképpen általános ismertté és nagy hirnek örvendővé az ottani kolostorban őrzött kegyszobor tette.

CSIKSOMLYÓ RÉGI BÚCSÚJARÓHELY.

A kegyszobor mikor került a kolostor templomába, biztosan meg nem állapítható. Annyi bizonyos, hogy IV. Jenő pápa 1444 febr. 2-án mindazoknak, akik a ferencrendiek csiksomlyói Mária kápolnájának építkezésében segédkeznek és egyéb szokásos feltételeknek is megfelelnek, teljes búcsút engedélyezett.

A mostani híres búcsú eredetét joggal számíthatjuk innen, mert sok körülmény erre vall, jóllehet a kegyszobor nem olyan régi, ahogy azt sok krónikairó tartotta.

A kegyszobor honnan és hogy került a kolostor templomába, azt senki sem tudja. Egyszer csak ott találkozunk vele. Ez az idő csaknem összeesik IV. Jenő pápa 1444. évi adományozásával, mert valamelyik ismeretlen magyar mester a XIV. század végén, vagy a XV. század elején készítette. A mohácsi vész előtt már nagyon ismeretes és híres volt s a magukra maradt moldovai magyar katolikusok is egészen 1744-ig nagy tömegben látogatták meg Csiksomlyón, annál is inkább, mert közöttük az a hír volt elterjedve, hogy amikor 1520-ban a bákói kolostort a törökök lerombolták, az elmenekült ferencrendűek onnan hozták volna ide. A kegyszobor megismerése nem volt nehéz, hiszen ugyanazon rendből való papok voltak az elszakadt moldovai testvérek lelkipásztorai, mint a Székelyföldnek általánosan kedvelt barátai. Ezen moldovai magyarok adták a szentpéterei egyháznak a Bálványos nevezetű havast azon kikötéssel, hogy valahányszor ők Csiksomlyóra jönnek, Várdotfalva és Csobotfalva lakói gondoskodjanak tisztességes ellátásukról és szállásról.

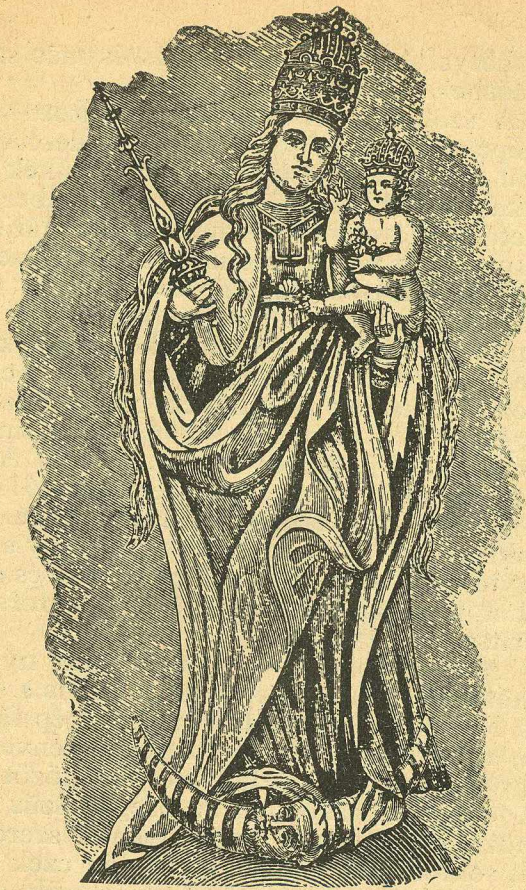
A moldovaiak még manapság is kitartanak Csiksomlyó mellett. Papjaik vezetésével

eljönnek és némikép külön bánásmódban is részesülnek.

Régebben sokkal nagyobb tömegben és nagyobb területekről zarándokoltak Csiksomlyóra. Csik, Háromszék, Udvarhely és Marostorda vidéke szolgáltatta rendes és megszokott közönségét, de még a törökvilágban is sokan szállingóztak Budáról, Váradról, Kolozsvárról Csiksomlyóra, hogy láthassák azt a szobrot, melyről egy régi író azt állítja, hogy a görögök híres szobrásza, Phidias vésője sem tudott volna szebbet alkotni annál.

A KEGYSZOBOR KÜLSŐ LEÍRÁSA.

A csiksomlyói kolostortemplom főbejáratát átlépve, szemközt a főoltáron, egy hatalmas női alak tűnik fel, ki kis gyermeket tart balján és a pápáéhoz hasonló hármaskoronát visel a fején. Minél inkább közeledünk a főoltár felé, „Noé második bárkájának” alakja annál inkább nő s az alak szépsége annál feltűnőbb lesz. A szobor feje kissé balra hajlik, jobb kezében királynői jogar; a bal karján lévő isteni Kisded bal kezében a szeretet rózsája s jobb keze áldásra van emelve. A Kisded fején is aranyozott korona. A Szűz fejét csillag koszorú köríti, amelynek külön nevezetessége van a történetben és az egész szobrot két oldalán dicssugarak ékesítik. A Szűz ruhája leomló fehér köntös, mely derékon át

A csiksomlyói kegyeszobor.

van kötve. A kis Jézuskát más és más színű köntösbe szokták öltöztetni.

A szobor lábai alatt a megváltott világ jelképe, a földgömb és a Szűz szenteségének jeléül a hold alakja látható fehér és kék csikkel. A holdalak közepéből egy emberalak vehető ki. Ez egy V. században élt, Mária istenanyaságát tagadó eretnek papnak képe, kit az Egyház 431-ben kiközösített.

A szentély két oldaláról kényelmes lépcsőn lehet fölmenni a szobor közvetlen közelébe. Ez a búcsúok feljárója, melyen ezrek és ezrek mennek föl minden búcsú alkalmával, hogy közvetlen közlőről lássák, érintsék a „*csudákkal jeleskedő segítő Máriát*.” Az itt megismétlődő tolongás le nem írható! Egy tőt nem lehetne beszúrni két ember közé. Mindenki fel akar menni a szoborhoz, hogy a vett kegytárgyakat Mária lábaihoz érintse és a közlőből még nagyobb bizodalmat, bátorságot merítsen.

A szobron sok viszontagságnak nyomai láthatók. Figyeljük meg közlőről mi is a szobrot. Minél nagyobb volt a székelő nép fájdalma, nyomora, megpróbáltatása, szenvedése, vagy elnyomatása, az üldöztetések között, annál jobban ragaszkodott az ő segítő Szűz Anyához, annál jobban megnyilvánult szeretetének sokféle jele s a szobor testén ezek némi karcolásokat idéztek elő. A gyöngyök, ezüst, arany koronák, királyi pálcák, képek, rózsá-

fűzerek érintése azonban még sem idézhettek elő oly sérüléseket, amelyeket eltüntetni, befestetni nem lehetett.

Lássuk mit szól ehhez a hagyomány, mit jegyeztek fel erről a krónikairók?

A XVII. és XVIII. századokban a törökök és a tatárok igen sokszor törtek be „Csikországba“ és a kolostort is háromszor dulták fel a törökök, vagy tatárok. Ezen kívül a Székelyföldnek ezen része a magyar portyázó katonáknak is állandó tanyája volt s bizony az sem volt ritka eset, hogy magyar vagy német katonák fosztották ki a kolostort, akik nemcsak eleséget, hanem kincseket is kerestek s ezért törtek, zúztak, kimélettel semmivel sem bántak.

Csíknak legsiralmasabb állapota 1661-ben volt. A török szultán az erdélyi zavarok lecsillapítása végett Ali basát küldi be tatár hordák élén, akik egész Csikot végigpusztítják; igen sok székely férfit és nőt rabszíjra fűznek s a jasszi vásárra magukkal hurcolnak azon reményben, hogy az elmenekült hozzátartozóik jó pénzen ki fogják váltani a rabokat. E tatárdulást a kolostor sem kerülhette ki. A kolostor harmadszor égett el és a szobor csodálatosan megmenekült. Minden esetre csodálatosnak kell tartasuk, mert ugyanezen év október 21-én Szent Orsolya szűz és vértanu ünnepén a tatárok négy barátot öltek meg és négyet hurcoltak rabságba, akik távol

a kegytemplomtól énekelhették a többi rabtestvéreikkel:

„Testünk elszáradott,
Szívünk elhervadott,
Karunk elfáradott.
Lelkünk elbágyadott.

Nincs ki vigasztalni,
Sem pedig újtani,
Éltünkben táplálni,
Búban vigasztalni.“

A fosztogató tatárok a templomba érve először megijedtek az élő alakot mutató Mária szobor fenséges alakjától és egy tatár korbácsával a szobor csodaszép arcához csapott, de szentségtörő karja azonnal megmerevedett. Látva ezt egy másik tatár, még dühösebb haraggal rohant az oltárra és baltájával a kis Jézus homlokához vágott, de merészségéért ez is hasonlóképpen bűnhődött. A harmadik társainak szerencsétlenségét meg akarván bosszulni, nem mert az oltárra rohanni, hanem távolról a zászló rudját szegezte a szobor nyakának, hogy így a földre terítse, de látva ezt a vezér, haragra lobbant a tatárok kegyetlenségén és a bűnösöket ő is példásan megbüntette. Világos ebből, hogy miért vannak azok az eltüntethetetlen karcolatok a szobrokon. Ellenséges kéz cselekedte. A hagyomány szerint Pap Miklós oltárépítő, mikor a jelenlegi oltárt 1848-ban beállította az azelőtt negyvenhat esztendővel épült templomban, megpróbálta ezeket a karcolatokat eltüntetni, de nem sikerült befesteni.

A hársfából faragott s két méter huszonhat centiméter magas szobor alakjáról arany, bíbor és violaszinekkal ékeskedő palást csüngött le, amelyre hullottak a Szűz összefonatlan hajfürtjei. A régi képeken így van ábrázolva.

A kegytemplomnak 1661. év után harminchárom esztendővel még egy nagy veszélyt kellett kiállania. Most is a tatárok vonultak végig egész Csikon. Bár Csiksomlyó körül az összes falukat kirabolták, lakósait lemészárolták, vagy szolgaságba hurcolták. Csiksomlyó csodálatos módon megmenekült.

Az 1694 év február 13-án a tatárok előhada Moldova felől a legelső faluba, Szentmihályra éjnek idején betört s míg az emberek ágyaikban csendesen pihenének, a falut fölgyújtották s a lakósok csak akkor vettek erről tudomást, mikor a házakat megrohták s az embereket kötözni kezdték. Onnan tovább jöttek Vacsárcsiba, Göröcsfalvára és Rákosra s hasonló módon kegyetlenkedtek.

A támadást február 15-én megismételték. Ekkor nagyobb felkészültséggel és teljes erővel jöttek. Ellepték az egész felső Csikot s az első nap hét községet pusztítottak el: Szentmihály, Szépvíz, Szentmihály, Delne, Borsova, Szentdomokos és Pálfalva községeket. Ezen a napon kellett volna a kegyetlenség áldozatául esnie Somlyónak és Taplocának. Az öregek még ma is mesélgetik unokáiknak,

hogy őseik miként menekültek meg a tatárfogság elől s Várdotfalva és Csobotfalva asszonyai hogyan döntötték el a csatát.

A férfiak az alcsiki táborban voltak összegyűlve és várták a portyázó tatárokat, hogy rajtuk üssenek. Csiksomlyón a barátok, öregek, nők és diákok maradtak. *Nizzet Ferenc* ferencrendi papnövendék az asszonyok egy részét is férfiruhába öltöztette, dobbal, síppal, kapával és cséphadaróval látta el őket s a nagyobb diákokkal együtt a Somlyó-hegy oldalán csatarendbe állította. A kisebb diákok pedig a templom tornyából, a kolostor udvarából a tatárok előőrseinek megérkezésekor oly zajt csaptak, hogy a vérszomjas és zsákmányra éhes csorda egész hadsereget gyanítván, a kolostor környékéről hanyat-homlok menekült Csikszentkirály felé, ahol rendezett haddal találkozáván, csatát vesztett. Másodszor így menekült meg a csodatevő szobor. A hatalmas Isten a gyengéket fegyverezte fel az erősekkel szemben.

CSODÁS ESEMÉNYEK.

Az elmondottakból is elég világos, hogy a boldogságos Szűz kegyszobrát Isten csodálatos módon védte meg ellenségei kezétől. A kegyszobor története azonban nem volna teljes, ha néhányat meg nem említenénk azon események közül, melyekről a szemtanuk es-

küvel tesznek bizonytságot, hogy azok úgy történtek, ahogy ők elmondották, vagy leírták. Ezek közül többet az Egyház hivatalosan is megvizsgált és igaznak talált.

Kollonitz László erdélyi püspök 1779. júl. 17-én küldötte ki az első vizsgáló bizottságot, melynek feladata volt a szobor régiségének és csodás történetének felülvizsgálása. Ennek a bizottságnak tagjai voltak: Bodor István felcsiki főesperes, Gáll Péter felcsiki kerületi jegyző, Bálintfy György gyergyói főesperes. Székely Pál udvarhelyszéki alesperes.

Mivel sokan kétségbe vonták Mária különös segítségét és a feltűnő gyógyulásokat, melyeket a csiksomlyói csodatévő Szűznek tulajdonítottak, azért Battyáni Ignác erdélyi püspök új bizottságot küldött ki, melynek jelentése után 1798-ban a szobrot csodálatosnak, csodákkal jeleskedőnek nevezte.

Erre bizonyságul hozhatom fel nemcsak azt a sok írást, melyekről hivatalos másolatot vettek, hanem azt a sok ajándékot is, melyeket a kolostor őrizetére bízta, hálából Mária részéről tapasztalt különös testi és lelki segítségért.

Cserei Farkas királyi tanácsos neje 1768-ban a következő felíratu emléket tett a Mária szobrához:

„Cserei Farkasné Boros Kalárának
Mellye száradását s terhét fájdalmának

Örökre fordítja az Isten anyának
 Kegyesen gyógyító keze Máriának. (1769.)

Cserei Zsuzsa két ezüst lábat adományozott. Csató Péter nyelvet adott. Ekkor már kb. 70 nemes fémből készült emléktárgy beszélt az emberek hálájáról.

Mit értünk csodás események alatt? Azon jelenségeket, amelyeket a természet rendes menetével meg nem magyarázhatunk; amelyeket a természet önmagától, Isten közreműködése nélkül létre nem hozhat. Ezek megvizsgálásánál az Egyház mindig nagy körültekintéssel szokott eljárni; nagyon sokszor anélkül, hogy véleményt mondana, elnézi, hogy a hívők a szentek, boldogságos Szűz közreműködésével hozzák összefüggésbe, amit megmagyarázni másképp nem tudnak. Ilyen sok rendkívüli eseménnyel találkozunk a csiksomlyói „csudákkal jeleskedő segítő Mária” szobor történetében is. A legtöbb azon időben történt, mikor az Isten különös közreműködésére volt szükség, hogy a katolikus hit Erdélyben ne csak megmaradjon, hanem fel is virágozzék.

Mielőtt a csodás események felsorolását megkezdeném, szükségesnek tartom kijelenteni, hogy mindenben alávetem magam az Egyház ítéletének és az alább közölt eseményeknek csak emberi szavahihetőséget tulajdoní-

tunk, ha azokról az Egyház másképen nem határoz.

A csodás események legnagyobb száma a XVII. és XVIII. századokra esik; mivel pedig mind föl nem sorolhatom, ezek közül néhány nevezetesebbet említek fel és pedig a szemtanuk, vagy a cselekmények központjában álló személyek elbeszélése alapján.

A legelső csodás esemény, melyet a krónikairók figyelmen kívül hagytak, a kegyszobornak fennmaradása.

Rareş Péter moldovai vajda 1551-ben a kegytemplomot felgyújtotta és a kolostort feldulta.

Egy századdal később 1661-ben a tatárok tették meg ugyanazt, mely esemény már említve volt.

A legelső feljegyzett csodás esemény 1669 év Nagyboldogasszony napjának előestéjén egy ujonc szerzetes testvérrel történt. Rimaszombati János, szerzetes néven Domokost, 1669 augusztus 4-én helyezték Csiksomlyóra. Itt a gonosz lélek nagyon megkísértette az ujoncot, fölkelte benne a kapzsiság vágyát, Judás szerepére vállalkozott. Pár napra rá hogy odakerült, a Szűz drágagyöngyökkel kirakott koronáját és egy valódi gyöngyökből álló vállkendőjét ellopta. Az említett napon estéli harangszó után egy félórával Domokos ujonc a szobor előtt imádkozott és azt kérte a szent Szűztől, mutatná meg, hogy

vajjon édes anyja-e szeretett édes anyja helyett? Imádság közben a szobrot csillagszerű fény vette körül és napsugárként özönlötte el annak arcát. Az ujonc megrettent s elkövetett bűne jutott eszébe és el akart futni, de elesett s csak a fény elmultával kelhetett föl. Azután beszélt el ezt az eseményt, melyet látott Pálfalvi Ferenc és a nyolcvannégy éves Nagyboldogasszonyi Bonaventura, ki ezt a „Csillag korona“ c. könyvbe lejegyezte. P. Bonaventura Pálfalvi Ferencsel a szószék előtti alsó folyóson sétált s végezték a szent olvasót, midőn észrevették a templomból jövő fényt, mely a torony homlokzatán enyészett el.

Losteiner Leonárd rendi történetíró jegyzi fel, hogy Csiksomlyón előre tudták, hogy a közeljövőben valami nagyobb szerencsétlenség éri a kolostort, hogy valamelyik rendtag meg fog halni, mert a régi (1802 előtti) templomban a leckeoldalon lévő angyal a kezében tartott koronát letette, fejét mélyen meghajtotta. Ez történt 1711-ben Mártonffy Joachim házfőnöksége idejében is. *P. Zakariás Didák* gyalog, ép egészségesen Csikból Udvarhelyre megtette az utat s amikor visszatért nemsokára meghalt.

1746-ban pedig a csiki nép szájából jegyezték le, a paterék a szószékről hirdették, hogy dec. 26-án, szent István napján a boldogságos Szűz ölében lévő kis Jézus kezében

a virág fényesen égő gyertyává változott és sokáig égett.

Ali basa támadása előtt (1661) három fénylő csillag világította be az egész templomot éjjel-nappal. A fényesség elmúltával a veszedelem azonnal bekövetkezett.

Belháborúk alkalmával a szobor arca elváltozott. A víg, mosolygós arc elszomorodott, amelyről előre gyanították a közeledő veszedelmet, például a Rákóczi Ferenc-féle fölkelést.

A bűnösök előttte nem állhattak meg, mert nem tudták elviselni az ő tekintetét. *Báró Jósika László* és *Márkos Péter* tettek erről bizonyosságot.

A följegyzésekben halott föltámadásáról is megemlékeznek. A betegségből való megtisztulások elég közönségesek, melyeknek legszavahihetőbb bizonyosságai az azok által ezüsből készített szemek, szívek, karok, lábak, akik hasonló betegségekből szabadultak meg. 1747. okt. 2. *Poczlerin Mária* gyermekével egyik szeme világát nyerte vissza. *Botár Anna* szintén négy ezüst szemet hagyott hátra. 1746. dec. 20. tett bizonyosságot *Mártonffy Joachim*, ki eskü alatt bizonyította, hogy ő *Deák János* osdolai kántortól hallotta, hogy ő 1706 előtt erős lábfájásban szenvedett. Pünkösdkor Csiksomlyóra vitték. Meggyónt, megáldozott és a boldogságos Szűz szobra előtt imádkozott. Még aznap lábainak használatát

visszanyerte és a többiekkel kikerült s gyalog tette meg az utat Háromszékre.

1745. Pünkösöd ünnepein egy erzsébetvárosi örmény fogadalmához híven két kezét és két lábat tett Mária oltárára. Vaszil János erzsébetvárosi örmény felesége 1746 máj. 20-án fia meggyógyulásának emlékére réz pacifikalét adományozott Mária tiszteletére. Csató Zsigmond bécsi udvari tanácsos Bécsben tabernakulumot készíttetett 12 gyertyatartóval. *Boros Ferenc* neje, *Apafi Ilona* kérése meghallgattatván, kétszer is megadományozta a kolostort. *Boros Ferenc* két évig nehéz fájdalmakat szenvedett s a Boldogságos Szűz közbenjárására ebből meggyógyulván, tizenhárom ezüst csillagot adott a Mária tiszteletére. *Battyáni Ignác* erdélyi püspök egy ezüst lábat tett le a Mária szobrához, aki lábbetegségéből csodálatosan felgyógyulva Csiksomlyóra zárandokolt.

Mihályfi Jakab a somlyói kolostor vikáriusa 1746 szeptember 9-én a ház tagjainak jelenlétében, továbbá *Deák József* hódosi földbirtokos, *Böjte Lőrinc* csikszenttamási primipilus, br. *Apor Péter* előtt papi becsületére esküszik, hogy tizenkét esztendő alatt sokféle orvosságot megpróbált, hogy kínzó sérvbetegségéből megszabaduljon. De hiábavaló volt. A boldogságos Szűzhöz fordult forró és buzgó imádsággal és megszabadult.

Zsombori András medgyesi házfőnök je-

gyezte le hit alatt 1753-ban a következő esetet. 1749 júniusában Szentiványi Mihály felesége *Boros Zsuzsanna* Lövéte mellett a kirulyi fürdőben tartózkodott unokáival. Nehány nap múlva a harmadik unoka Tamás, ki kb. 7 éves lehetett, mindenki megrökönyödésére hirtelen meghalt. A szerencsétlen nagyanya tanács és remény nélkül állott a rengeteg erdő közepén. Környezetét megkérte, menjenek Lövéteire és a halott gyermek részére hozzanak koporsót. Ő pedig ezután bement a halott gyermekhez és imakönyvéből kivette a boldogságos Szűz csiksomlyói képét, rátette a halott gyermek testére és térdreborulva kérte a Szűz közbenjárását. Három óra múlva a körülállók nagy rémületére a halott gyermek fölébredt.

1764-ben Radziwil lengyel palatinust Moszkvából elkergetik, mert a lengyel szabad királyválasztás jogának védelmére kelt. A gyimesi szoroshoz nagy kíséret mellett, aug. 23-án érkezett. A vesztegzár ideje alatt helyetese halálosan megbetegedett. A fejedelem a csodatévő Szűznél keresett gyógyulást és azt meg is kapta szept. 20-án.

Boldizsár Dénes jámbor életű nyug. állami tanító beszélte el ezelőtt tizenkét évvel, hogy ő csiksomlyói diák korában tanuja volt egy csodálatos gyógyulásnak a hetvenes években. Egy Fogolyán nevezetű nőről van szó, kinek a családja minden orvosnál próbálkozott, akikről gondolták, hogy segítségére le-

hetnének a betegnek. A nőt kocsin, párnák között hozták a templomig. Két ember vitte be a templomba. Gyónt, áldozott s szentmise után a többiek magára hagyták a templomban. Ők a templom előtt várakozva alig szívtak el egy szivarat, aki azelőtt nem tudott járni, az nagy örömmel megjelent a templomajtóban.

Még tovább sorolhatnám fel azon eseményeket, melyeknek megtörténte előtt az emberi elme megáll. Betegségekről van szó, melyeket az orvosok hiába próbáltak gyógyítani: jövendőlésekről, melyeknek titkaiba csak a mindenható Isten hatolhatott be s amikor akadtak kételkedő emberek, akkor az Úr újabb eseménnyel tett bizonyosságot az ő szent Fia Anyjának felmagasztaltatása mellett. Szent hitünk tanítása szerint nagy, hatalmas, mindentudó az Isten, tehát mindent megtehet.

A SZÉKELYEK ŐSI BUZGÓSÁGÁNAK LETÖRÉSÉRE IRÁNYULÓ TÖREKVÉSEK.

A legnagyobb csodának azonban azt tartom, hogy a székely népnek egy töredéke kezdettől fogva megtartotta ősei hitét és nem lankadt vallásának buzgóságában. Pedig annak a maroknyi népnek, mely a Hargita hegylánc keleti részén húzódott meg, hányszor lett volna alkalmja letérni arról az ösvényről, melyet szent István első magyar király kijelölt, hány-

szor próbálták meg szép szóval és erőszakkal új hit, új vallás kebelébe vezérelni s ezen kísérletekkel szemben nemcsak régi hitét tartotta meg, hanem Csik bátyája lett az erdélyi katolikus vallásnak. Sőt azok közül, akik engedtek a rábeszélésnek, vagy erőszaknak, nagyon sokat példájával és kitartó buzgóságával visszavezérelt az ősi hithez.

Ki merné azt állítani, hogy ez nem a boldogságos Szűz csiksomlyói kegyszobrának köszönhető elsősorban? Aki ebben a legkevesbé is kételkedni próbál, annak be fogjuk bizonyítani, hogy nekünk van igazunk, akik hitünket a boldogságos Szűz közbenjárásába helyezzük.

A legválságosabb időben találkozunk a kegyszoborral Csiksomlyón. Akkor, amidőn Németországban egy hivatását vesztett pap mást kezdett tanítani, mint amit az Anyaszentegyház Jézus Krisztustól örökölt. A pápa figyelmeztette többször Luther Mártont, mert ő volt a hitehagyott pap, tévedéseire, de Luther gögijében hajthatatlan maradt, s mikor a pápa erélyesebben figyelmeztette és az Egyházból kiközösítéssel fenyegette, akkor Luther a tanait kárhóztató pápai levelet nyilvánosan elégette és az Egyházat ő maga is támadta, tanítványaival még jobban támadtatta.

Tanítása Németországból hamar eljutott Magyarországra a szászok közé. A szászok-

tól megismerték a magyarok is. Kezdetben tiltakoztak ellene, de később a kevesebb önfegyelmézést kívánó lutheránus, református vallás közöttük is elterjedt. Megbarátkoztak vele. Olyan volt, mint a bolsevizmus. Követőit rászabadította az egyházi vagyona és főképp az urak közül sokan azért lettek követői az új hitnek, hogy minél könnyebben beleülhessenek a gazdátlanul maradt egyházi vagyonokba.

A püspökök nem tiltakozhattak ellene mert 1526 augusztus 29-én a mohácsi vésznapon hét püspök maradt a csatatéren. Hát még mennyi pap és szerzetes? A nyáj pásztor nélkül maradt s az új vallásnak tudós papjai mindent megtettek, csak hogy Magyarország is minél hamarább csatlakozzék az új hit követői közé. A nép pap nélkül maradván szívesen ment oda, hol neki az Isten ígését hirdették; ahol neki miséztek, őt gyóntatták s követte a református vallást anélkül, hogy tudomást vett volna erről. Még harminc esztendő sem telt el s Erdélyben oly hatalmasok lettek a lutheránusok és reformátusok, hogy Izabella katolikus fejedelemasszonyt is pártjukra vonták és 1556-ban Erdélyből a katolikus papokat száműzték, vagyonukat elvették. A papok és barátok egy része szintén református lett, a másik részét vagy leölték, vagy elmenekítették s csak kevesen maradtak Erdélyben, akik bujkálva vigasztalták azokat, akik

kitartottak a régi vallás mellett.

Sokan voltak azért ilyenek is főleg a Székelyföldön. Ezeket szép szóval nem lehetett a protestáns vallások karjaiba vezetni. Ez a tény zavarta azt az összhangot, amely vallási téren kifejlődött. Ugyanis kevés kivétellel már egész Erdély protestált a katolikus hit ellen.

Voltak hitükhöz hű papok, kik minden nap közel állottak a vértanúsághoz, de azért állhatatosan kitartottak. Voltak kolostorok nélkül maradt szerzetesek, akiknek nem volt, hol lehajtsák fejüket s azért a Székelyföldet végigbarangolták és úgy erősítették hitfeleiket; voltak jó emberek, kik hajlékot adtak ezeknek a vándor apostoloknak, rejtegették őket s így segítették elő apostoli munkájukat. Bizony nehéz idők voltak ezek! Még nehezebbé tette az, hogy az országgyűlésen a katolikusok oly kisebbségben jelentek meg, mintha nem is lettek volna s mikor János Zsigmond 1566-ban kimondotta, hogy Csik-Gyergyó-Kászon székeket is unitáriussá kell tenni, nem volt, ki ez ellen tiltakozzék. Csak-hogy nem ment az oly könnyen. Hiába parancsolták ki a barátokat Csikből, ők nem hagyták oda Csikot és védőbástyái voltak a csiki katolikusoknak. Ha ők nincsenek, talán ma könnyen meg lehetne olvasni, hogy hány katolikus van Csik-Gyergyó-Kászon, Háromszék, Udvarhely és a Maros mentén. Igen

nagy volt az ő szerepük az erdélyi katolicizmus megmentésében.

János Zsigmond belátta azt, hogy felszólítására a Hargita két oldalán meghúzódó katolikusok nem sokat adtak, azért Blandrata György udvari orvosának befolyására elhatározta, hogy a hithű Csikot erőszakkal is a maga vallására fogja kényszeríteni. Ha a szép szó nem használ, akaratát az erősebb jogával, a fegyver erejével fogja megvalósítani. Udvarhelytől északra kezdetét is vették az erőszakos térítések s ez bizony rettegésbe ejtette a csikiakat, de főkép a gyergyói katolikusokat, mert az erőszakosság híre nagyobb volt, mint a valóság. Ez ellen legelőször a gyergyói papság mozdult meg, melynek vezetője István lánglelkű alfalusi pap volt, ki tudomást szerezvén arról, hogy egész Udvarhely-szék behódolt a fejedelemnek, lánglelkületű szónoklataival összegyűjtötte hiveit, valóságos toborzót indított meg közöttük. E mozgalomba belekapcsolta a szomszéd községek lakosságát s felfedte előttük a fenyegető veszedelmet és rávette a népet, hogy tartsanak könyörgő imákat; kereszt alatt menjének el Csiksomlyóra a Boldogságos Szűz szobrához.

Ez történt 1567 Pünkösd ünnepe előtt. István alfalusi pap még nem sejthette, hogy mi fog ezután következni. Példája hatott. A mozgalom általánossá lett és nemcsak a gyergyóiak jelentek meg Csiksomlyón, hanem a

mostani Csik megye egész területéről és Háromszékről is gyülekeztek s kérték a Boldogságos Szűz közbenjárását. Itt hallották meg, hogy János Zsigmond emberei haddal készülődnek a csikiak ellen. Egy ferencrendi barát szónoklatára annyira fellelkesültek, hogy határozatba ment a veszedelem kivédése. Pünkösdi szombatján a férfiak és a lányok meggyóntak, megáldoztak s a lányok kibontott hajjal a győzelem, vagy a vértanúság vágyával nekivágtak a nagy erdőnek. A Tolvajos tető alatt az u. n. *Lónyugtató* helyen találkozott a két had. A csikiak János király hadát megfutamították és győzelemittasan tértek vissza Somlyóra, hol a nők, öregek és gyermekek könyörgésekben ostromolták az Eget, hogy legyen a küzdőkkel. A győzelem jeléül felzöldgalyazták magukat s a somlyóiak már távolról ebből tudták meg az örömdetes hirt. Ennek emlékére térnek haza a búcsusok felzöldágazva.

A győzelmet mindenki a boldogságos Szűz közbenjárásának tulajdonította és ez időtől kezdetét vette a csiksomlyói búcsú. Régebben sokkal nagyobb arányokban záránokoltak évenként Csiksomlyóra, mint ma s főképp Moldova katolikusai voltak jobban képviselve. 1780-ban a pünkösdi körmeneten 9900-an vettek részt és a templomban kb. 3000-en maradtak. Keresztekkel jelentek meg Háromszékről: Bereck, Osdola, Gelence, Nyújtód,

Szentlélek, Polyán, Torja, Esztelnek, Lemhény, Sárospatak, Peselnek, Szent Katona, Futasfalva, Imecsfalva. Kászonból, Nagykászon. Ujfalu. Udvarhelyszékről: Zetelaka, Oláfalu. Felcsikból: Szent Domokos, Szent Tamás. Nagyboldogasszony, Madaras. Alcsikból: Kozmás, Szent Simon, Szent Márton, Szent Imre, Szent György. Gyergyóból: Ditró, Szt. Miklós, Alfalu, Csomafalva, Ujfalu, Tekerőpatak. A háború előtt a buzgóság egy kissé lelohadt vala, vagy pedig bántó virtuskodásba fajult a nagy körmenet, amig erélyes rendelettel ezt a túlfűtött buzgóságot le nem csilapították, de öröndetes tény, hogy elő kezdették venni őseink buzgóságát és a csiksomlyói Szűztől várjuk sok nyomoruságunkra a vigaszt.

A nagy megpróbáltatások után ez mindig így volt.

SAMBÁR MÁTYÁS JEZSUITA.

A XVII. század közepén Erdélyben kezdetét vette a katolikus ellenreformáció. A ferencrendiek és a jezsuiták vállvetve küzdöttek a katolicizmus megerősítésében és terjesztésében. Udvarhelyen a jezsuiták 1636-ban plebániát szerveztek és gyakran megfordultak Csiksomlyón, ahol kitapasztalták a székeleknek Mária iránt tanúsított nagy tiszteletét s ezt is nagyon jó eszköznek tartották a

hitterjesztésre és a hitben való megerősítésre. Azután gyakran megjelentek Somlyón, a népnek beszédeket tartottak és általánossá szerették volna tenni a bucsujárást. *Sámbár Mátyás* volt az, aki legtöbbet tevékenykedett s a bécsi provinciálisnál kieszközölte azt, hogy Udvarhelyről minden esztendőben kereszt alatt vezethessék a katolikusokat Csik-somlyóra. Székelyudvarhely egyházi plebánosa, gróf Mikes János, azelőtt gyergyóalfalusi pap, volt szombathelyi püspök, kétszer vezetett búcsús menetet Csiksomlyóra. Udvarhelyről kereszt legelőször 1651-ben indult s ebbe belekapcsolódott Nagyvárad, Kolozsvár és az egész Marosszék. Mária a katolikus székelyek Nóé bárkája lett.

AZ ELMENEKITETT KEGYSZOBOR.

A székely nép határtalan ragaszkodásának fokmérője lehet Székelyudvarhely környéke katolikus lakosságának azon kijelentése 1916 szeptemberében, hogy ő föltétlenül bízik a boldogságos Szűzben.

A román hadüzenet váratlanul érte a székelyeket és a határszélek lakossága felvesztetten menekült. 1916 augusztus 29-én elmenekültek a csiksomlyói kolostor atyái is és semmi értékes dolgot, hanem csak a legszükségesebb élelmiszereket szállították magukkal. Székelyudvarhelyre érvén ócsudtak fel

szeptember 1-én, hogy a kegyszobrot a főoltáron hagyták s azonnal a megmentéséről kezdtek gondolkozni. De hogyan? Visszamen-
ni nem lehetett. Szeptember 2-án a Hargitai Hegyi Dandár parancsnoksággal léptek érintkezésbe, amely trén szekereket és katonákat bocsátott P. Sándor Vitális kolostorfőnök és P. Korbuly Ignác volt katonalelkész rendelkezésére s azzal szeptember 4-én ágyútűz és puskaropogás között kihozták a szobrot Somlyóról. A román katonák már a Somlyó hegyen tanyáztak. Amint meghallották ezt az udvarhelyi katolikusok, a környékről is igen sokan keresték fel a csodatevő Szűz szobrát s kijelentették, ha itt van a somlyói Mária, ők már nem is menekülnek. Aztán csoportosan kerestek az emberek vigasztalást Máriánál.

Székelyudvarhelyen nem volt sokáig maradása. Szeptember 15-én éjjéli egy órakor hagyta el az utolsó vonat Székelyudvarhelyt s ezen menekültek a barátok is, magukkal vivén Kolozsvárra a kegyszobrot, hová másnap megérkeztek. Itt nagy ünnepség keretében s az elmekült székely nép zokogása között helyezték el a havas Boldogasszony templomának főoltárán. Nem fordult meg katolikus székely Kolozsváron, aki meg ne látogatta volna s bizalmat gerjesztő alakja előtt könnyörögve reménységben ne növekedett volna. Itt érzik, hogy Mária minden vigasztalásnak Anyja.

Az Úrnak 1920 évi pünkösdi ünnepén a kegyszobor újból a somlyói templom főoltárán állott. A pünkösdi búcsút azonban azzal a régi fénnel nem tarthatták meg, mert a román hatóságok, tüntetéstől tartván, a vidékről jövő búcsúsokat nem engedték be Csik-somlyóra. Azután napról-napra növekedőben van a csodatevő Szűz iránt a bizalom és buzgóság.

A szent Szűzben való törhetetlen buzgóság jegyében kerekednek fel az emberek a Székelyföld legtávolibb és legelrejtettebb zúgából is, Moldovából is, hogy hét-nyolc órai vonat, vagy két, három napos gyalog út után megpillanthassák a csiksomlyói kolostor két-tornyú templomát és benne a Szűz csodatevő szobrát. Elképzélhető, mily öröm fogja el a jámbor zarándokok lelkét, kik ázva-fázva, napsütötten és porosan jutnak fel a Hargita ormára s mikor a végignyúló csiki lapályba belevesző tekintetük megakad a kis Somlyó hegye alatt fehérülő templomon. Annak képe vésődött lelkükbe, titka ég szívében. Oda vágyott a szív, ott összpontosul sok ezer ember gondolata, mert ott trónol az ég Királynője, ott várja a székely nép Pátrónája. Ott van a jó tanács Anyja és a szomorúak Vigasztalója. A Hargita tetején, a csiki hegyek ormán, a gyorsan siető Maros és a csiki lapályon végig kigyózó Olt mentén szárnya lesz a vágnak és még az sem elég gyors; minél

jobban halad, annál nehezebb kivárni, de az ima erősebb, az ének csengése vígabb és a vágy epedőbb lesz.

Pünkösöd előtt vágyak születnek, forró epedések égnek a katolikus székelyek lelkében. A körülmények miatt hány ember lelkében hamvad el a lobogó láng! De hány székely halhat meg annélkül, hogy legalább egyszer ne látta volna Csiksomlyót és hány van, aki életéből elveszettnek tartja azt az évet, amelyben nem láthatja?!

Székely véreim, csak lobogjon őseitek buzgósága és ne szünjete meg hangos szóval hirdetni az otthonmaradottaknak, amit ott láttatok. Ha hazamentek, engedjete szabad folyást azon érzelmeknek, melyek lelkeitekbe lopóztak.

MIT VIGYETEK MAGATOKKAL HAZA?

Előre megmondom: a fellelkesített hit tűzéből egy szikrát, melyet úgy őrizzete, mint a régi római nép a családi szentélyben meggyújtott tüzet, amelyről azt tartotta, hogy ha az kialszik, romlását jelenti a családnak. Úgy is történt. A családi szentélyekben a tüzeket kialudni engedték, a nép vallását megunta, kigúnyolta és a hatalmas, világhódító nemzetnek ma csak neve, emléke él.

Az egyszerű székely nép jólelküisége, baráti érzése, vendéglátása, őszintesége közis-

mert. Nincs nép, melynek lelkéhez annyira közel lehetne férközni, mint a székelyekéhez. A székely hamar felejtí a bántalmakat és soha sem feledí el a jótéteményt; hanem ez utóbbiért még ellensége részéről is örök hála-ra kötelezettnek érzi magát.

Természete nyílt és őszinte. Azt mondják, hogy két esze van a székelynek. Ez részben igaz, mert aki közélről nem ismeri őket, az nem is érti meg egyhamar azt a természetes egyszerűséget, melynek mását sehó sem találja.

Akit nem ismer, ahoz bizalmatlan s ezt egyenesen nem árulja el, hanem kétségeiben sokat magyaráztat magának. Sokat érteti magát. Ilyenkor hisz és nem is; tesz is, nem is. Félt, nehogy rászédjék. Ebben van a híres székely furfang. S azután akivel szemben ő bizalmatlan lesz, az ne is próbálkozzék vele. Úgy sem megy semmire. És ha egyszer valakiről észre vette, hogy őszinte baráti jobbot nyújtott feléje, ahhoz vakon ragaszkodik, fölhang a hagyományos furfanggal, vakon vezeteti magát. Ez a legnagyobb hibája: a megrögzött jóhiszeműség, amellyel oly sokan visszaéltek és visszaélnék. Ezt a gyengeségét kihasználva az utóbbi 50 esztendőben idegen elemek kerültek be a székely falucskák vezetőségébe, akik nem a népből nőttek ki, nem is az ő érdekeikért, hanem saját zsebükre dolgoznak és már is a jó székely nép lelkiületén nagyon sokat

rontottak. Úgy látszik, ez nagyobb veszedelem, mint mikor az ellenség fegyverrel közeledik feléje. Akkor, ha mással nem is, de ökölbe szorult kézzel, kapával, kaszával, a lebontott haj büszke lengetésével védte igazát és jussát, hitét, magyarságát veszni nem engedte. Ez volt a multban a székely nép s ennek kell lennie a jövőben is.

Kedves véreim, kik fönntartva őseitek buzgó hitét, elmentek Csiksomlyóra a csodákkal jeleskedő Szűzhöz, hogy az ő lábai előtt lélekben megtisztuljatok, könnyeitek elsírjátok, örömtök kiöntsétek, lélekben megerősödjete: vigyétek innen haza magatokkal azt a törhetetlen hitet, mely őseiteket jellemezte s ezt hazug próféták bujtogatására föl ne áldozzátok. Vigyétek azt a törhetetlen ragaszkodást a ti igazi vezetőitekkel szemben, mely őseiteket jellemezte akkor, mikor lelkipásztoraik buzdítására Csiksomlyóra indultak és onnan a nagy erdőre, hogy itt a hitért meghaljanak. Amily bizalommal tárjátok ki itt szíveteket és hallgatjátok a buzdító szavakat, hasonlóképen legyetek figyelmesek vezetőitekkel szemben, mert otthon kis templomokban ez tovább folytatódik. A ti lelkipásztorotok ép úgy szeret titeket, mint az az ismeretlen barát, vagy pap, akihez bizalommal közeledtek, akinek szavára mindenre képesek volnátok.

A csiksomlyói Máriához hittel menjetek.
a csiksomlyói Máriától a hit tűzét vigyétek s
akkor az ő csodatevő ereje a ti lelketekben
folytatódni fog. Vigasztal, gyógyít. Veletek
örvend, veletek szenved.

Kilencedik füzet: Erdély mezőgazdáinak mindenkor az állattenyésztés volt a legjövödelmezőbb keresetforrása. Különösen manapság az okos állattenyésztéstől reméljük küzködő gazdatársadalmunk megerősödését és boldogulását. Ezen cél minél sikeresebb eléréséhez nagyban lehet minden gazda segítségére Dr. Szentkirályi Ákos volt gazdasági akad. igazgató által nagyszerűen megírt füzet: az *Allattenyésztési tanácsadó*.

Tizedik füzet: *Ne káromkodjál*. Irta Molnár Miklós. Nagyon régen érzett hiányt pótol ez a remek könyvecske.

Tizenegyedik füzet: *Egy cselédleány története*. Irta Wégerné Földes Anna. Szent Zita életét beszéli el megható módon a cselédleányok épülésére, minden érző szívű, jó keresztény katolikus sok lelki hasznára.

Tizenkettedik füzet: *Erdély jeles katolikus papjai*. Irta: Dr. Bitay Árpád. Ki ne volna kíváncsi Egyházunk volt jeles vezető embereire?

Tizenharmadik füzet: *Kegyhelyeink*. Irta P. Lukács Mansvét. Csiksomlyónak, Máriaradnának és más jelentősebb szenthelyeinknek leírását foglalja magában az érdekesen megírt könyvecske.

Tizennegyedik füzet: *Hősavatás*. Hála Szász József zamatos fordításának, magyar fülekhez is eljuthat ez az acélos, egészséges harci kiáltás. Ifjaknak szól és arról a mindenkiben egyszer élő hősről, „akinek célra kell törekednie, akinek önmaga lelkében szobrot kell állítania, hogy ebben tovább éljen.”

Tizenötödik füzet: *Asszizi Szent Ferenc élete*. Irta P. Boros Fortunát dr. A könyvecske Szent Ferenc életét, a nagy rendalapító szellemét, célját vázolja és mindazt a jót, mit ő és társai évszázadokon keresztül véghezvittek nagyok és kicsinyek, de mégis inkább a földhözragadt nép lelkében.

Tizehatodik füzet: *XI. Pius Pápa és Szent Ferenc*. Tartalmazza magyar fordításban XI. Pius Pápa híres apostoli iratát szent Ferenc halálának 700 éves jubileuma alkalmából. Nagyon szép és nagyon érdekes.

Tizenhetedik füzet: *Az elveszett leány.* Irta Földes Zoltán. Kedves történet, mely a leánylélek mélységeit harmatos üdén tárja elénk.

Tizennyolcadik füzet: *Az állatbetegségekről.* Irta Dr. Szentkirályi Akos. Hozzá nem értés, nemtörődés miatt gyakran pusztul el jószág, mely ma számottevő jövedelmi forrást jelent. Ez a hasznos füzet siet segítségére állattartó gazdáknak.

Tizenkilencedik füzet: *Amerika.* Irta V. Bereczky András. Könnyen meggazdagodni ma már Amerikában sem lehet. Amerika mai állapotáról ad tájékoztatást ez a hasznos füzetke.

Huszadik füzet: *Tündöklő csillag,* írta Földes Zoltán. Szent Imrének, a liliomos királyfinak bájos élet-története.

Huszzonegyedik füzet: *Szent Antal élete.* Irta: P. Puskás Hugolin. Kevés szentünk van, aki oly sokféle címen érdemli meg csodálkozó elismerésünket és őszinte hálánkat, mint Pádua szentje. Hatalmas tudásával az eretnekek kalapácsa lett. Szívjósága és emberszeretete miatt a szegények atyjának nevezik. Életszentségével és tisztaságával méltó lett az isteni Gyermekek barátságára. Közbenjárására elvesztett testi, de különösképp lelki javak térülnek meg. Ez a kedves füzet csodálatos életét és életcsodáit mondja el vonzó könnyedséggel. Olvassuk el és lépünk tisztelőinek hatalmas táborába, hogy hatásos pártfogását megnyerjük.

Népmisszió. Irta P. Lukács Mansvét. A missziók helyes megrendezésének módjával ismertet meg. Kellő előkészítés nélkül nem sok eredményt várhatunk lelki napoktól, melyek a lelki élet felfrissítésének legjobb és legalkalmasabb pillanatai. Ez a füzetke sok hasznos utbaigazítást nyújt a lelkészkedő pap-ság részére. Ara 5 Lei.

Mindegyik füzet ára 6 Lei és kapható a *Katolikus Világ* kiadóhivatalában Cluj, Str. Franciscanilor 1.